

Waarom we deze podcastreeks met de wereld willen delen?

Omdat het hoog tijd is om de negatieve beeldvorming van mensen die langdurig werkzoekend zijn te doorprikken. Omdat de focus moet verschuiven van 'eigen schuld, dikke bult' naar de structurele problemen die onze arbeidsmarkt zo afstandelijk maken voor mensen in maatschappelijk kwetsbare posities. Zij krijgen veel te weinig kansen op een duurzame tewerkstelling. Er heerst met andere woorden jobkansarmoede en dat moeten we bespreekbaar maken.

Kettingreactie

In deze eerste aflevering hoor je Leila (57) en André (65) vanuit hun levenservaring spreken over werk. Ze illustreren krachtig hoe verschillende vormen van achterstand je kansen in het leven bepalen en hoe fundamenteel het hebben van een sterk sociaal netwerk is.

Leila is afkomstig uit Iran. Toen ze na enkele jaren in België scheidde van haar man, had ze geen dak boven haar hoofd, geen job en een verblijfskaart die dreigde te vervallen. Zo goed en zo kwaad als ze kon probeerde ze weer zekerheden in haar leven te installeren door vast werk te proberen vinden en een appartementje om te huren. Alleen verliep dat zeer

moeizaam als alleenstaande vrouw met migratieroots, boven de 50, zonder werkervaring in België.

In Iran had Leila een tiental jaar gewerkt als boekhoudassistente, waarvoor ze twee jaar opleiding had gevolgd. Daarna werkte ze tien jaar als assistente van een kinesist, zonder specifiek diploma. Ze volgde hier lessen Nederlands, vond ondersteuning bij SAAMO en belandde via interimwerk uiteindelijk bij Colruyt, waar ze intussen met een vast contract aan de slag is.

Ze getuigt over het belang van een werkgever die betrokken is, die niet ontmoedigd wordt door de leeftijd en het anders-zijn van mensen. Ze vertelt over hoe fijn het is om zorg te dragen voor collega's en zelf ook op de nodige steun te kunnen rekenen.

André deelt openhartig hoe zijn jobkansen eigenlijk al in zijn kindertijd in de kiem werden gesmoord. Als jong kind werd hij geplaatst in een voorziening voor bijzondere jeugdzorg. Op school zorgde dat voor veel stigma, in die mate dat hij systematisch door de leerkracht als zondebok naar voor werd geschoven en te vaak lijfstraffen moest ondergaan om nog te kunnen leren. Hierdoor kwam hij kortgeschoold terecht op een arbeidsmarkt waar het hebben van het juiste diploma in stijgende mate bepalend was voor het vinden van werk.

Zo zag hij bijvoorbeeld de kans op een vast contract verdampen omdat zijn opleidingsniveau op papier onvoldoende hoog bleek te zijn, ook al deed hij het werk al een jaar goed als interimmer. De jobs waar hij wel toegang tot kreeg, waren in die mate belastend voor zijn lichaam dat hij op twee jaar tijd drie keer geopereerd moest worden aan zijn rug om vervolgens niet meer welkom te zijn op de werkvloer.

Intussen draait André als vrijwilliger mee in verschillende organisaties, waaronder ook De Werkplek in Willebroek, waar op een laagdrempelige manier aan jobcreatie op wijkniveau wordt gedaan. De rode draad is voor André het creëren van meer kansen in de samenleving voor mensen die, net als hij, met kwetsbaarheden door het leven moeten.

Meer weten over Sterk Werk?

Extra duiding bij de projecten vind je hier: [Sterk Werk - SAAMO](#)

Voor een overzicht van de podcast kan je hier terecht: www.samvzw.be/sterkwerkpodcast

Transcriptie aflevering 1: Intro

Voor wie liever leest dan luistert is er deze transcriptie:

Fijn dat je luistert naar Sterk Werk, de podcast die jobkansarmoede bespreekbaar maakt en de negatieve beeldvorming rond langdurige werkloosheid doorprikt.

Lynn

Welkom in deze allereerste aflevering van Sterk Werk. We zitten hier aan tafel in de living van Leila, in een appartementje in Wilrijk. En we gaan het hebben over waarom het ontzettend belangrijk is dat we deze podcastreeks maken.

Ik stel voor dat we eerst iedereen even kort aan het woord laten om te horen wie jullie zijn.

Leila

Hallo, ik ben Leila, ik kom uit Iran.

Chris

Ik ben Chris en ik werk bij SAAMO.

André

Ik ben André en ik ben sinds een jaar samen met SAAMO op weg om de Werkplek in Willebroek te organiseren.

Lynn

Chris, vertel eens: wat doet SAAMO?

Chris

SAAMO is een organisatie die streeft naar een samenleving waar er plaats is voor iedereen. Waar iedereen, elke mens, een waardig leven kan opbouwen, waar mensenrechten gerespecteerd worden en waar iedereen die mensenrechten ook kan realiseren.

En bij SAAMO richten we ons daarbij vooral op mensen die uitsluiting ervaren, die die mensenrechten dus niet zelf tot hun recht kunnen laten komen.

Lynn

En waarom is het heel erg belangrijk dat jullie ook inzetten op tewerkstelling?

Chris

In de zoektocht naar werk botsen mensen op heel veel muren. Dat is ook de reden waarom ze niet zomaar aansluiting vinden op de openstaande vacatures die er zijn.

Muren waar mensen zowat tegenaan lopen zijn: het gebrek aan kinderopvang of betaalbare kinderopvang voor mensen die werkzoekend zijn.

Mobiliteit: mensen moeten op hun werk geraken, moeten terug thuis geraken, dat is vaak een probleem. Mensen zijn vaak afhankelijk van het openbaar vervoer en daar loopt het vaak mis.

Mensen hebben te weinig werkervaring of te weinig werkervaring in België. Mensen hebben vaak een onvoldoende opleidingsniveau, of geen juist of geen diploma. Mensen hebben vaak weinig kennis van het Nederlands door hun migratieachtergrond. Mensen hebben gezondheidsproblemen.

Mensen worden gediscrimineerd omwille van hun leeftijd, hun migratieachtergrond of hun armoedeachtergrond.

In onze projecten willen we het dus andersom doen. We willen mensen die geen aansluiting vinden bij die vacatures laten aansluiting vinden bij de jobs die we zelf creëren.

Nu, waarom willen we een podcast maken hierover? Want er is al heel veel gezegd en geschreven over mensen die werk zoeken en over de mismatch op de arbeidsmarkt, enzovoort.

Wat ons daar vooral moeilijk in valt, is de toon waarop daar gesproken wordt over de mensen die werk zoeken. Dat ook politici heel erg hameren op: wie geen werk heeft, is een profiteur, een luierik, die is een sofazitter -heb ik al eens gehoord-, of die hangt in een hangmat ergens te niksen en te profiteren van het systeem.

Nu, ik moet zeggen, ik kom die mensen niet tegen. Ik ken die mensen niet. En ik hoor van mijn collega's, die kennen die mensen ook niet.

Wij komen mensen tegen die heel erg aangeven: "Wij willen werken, maar het lukt ons niet". En daarom willen we deze mensen in deze podcast aan het woord laten.

Lynn

Ja, dan stel ik voor dat we dat gewoon doen.

André, ik geef jou graag het woord.

Dat negatieve beeld, heb je dat zelf al ervaren?

André

Ik ben in twee jaar tijd drie keer geopereerd aan mijn rug. Dan heb ik een revalidatie gehad van een jaar. Ik moest dan terug aan het werk gesteld worden. Ik ben dan terug naar mijn werkgever gegaan.

Ik kwam bij mijn werkgever, die zei tegen mij: 'Maar jij begint niet te werken, want je had tijdens je ziekteverlof ander werk moeten zoeken'.

Ik zei: 'Maar ik was ziek. Hoe kan ik nu gaan solliciteren en zeggen, ja, ik zit met mijn rug. Ik zal morgen komen werken'.

Hij zei: 'Ja, dan moet u ontslag nemen'.

Ik zei, 'Ik neem mijn ontslag niet, want dan kan ik niet in werkloosheid terechtkomen'.

Hij zei: 'En toch begint ge niet te werken'.

Ik zei: 'Kunnen we dan niet zoeken met de arbeidsgeneesheer van het werk, of ik niet halftijds zou kunnen komen werken, om te zien of het nog wel lukt of niet?' Dat kon ook niet.

Ik werd dus van het ene moment op het andere ontslagen. Ik had dan een slechte ontslagbrief, waardoor ik ook geschorst ben bij de RVA, want ik kon mij daar niet verdedigen.

Ik had ook zo iets van: 'Hij wil mij niet aan het werk'. Ik wil wel werken, maar hij wil mij niet aan het werk. Hij wil niet aan een aantal voorwaarden voldoen, waardoor ik wel terug kan komen werken.

En nadat ik een jaar op den dop stond, zat ik op een kerstfeest en was er iemand die aan mij vroeg: 'Wat doe jij voor het moment'? Ik zei: 'Ik ben werkloos, want ik kom uit de ziekenkas'.

En die heeft mij ook als profiteur uitgemaakt. Waar ik ook van schrok, want dat is iemand die ik al jaren ken, waar ik ook al projecten binnen de Vierdewereldbeweging mee gedaan had. Dus dat was echt verschieten.

En mijn kinderen waren daar ook bij en die zijn nog altijd kwaad op die man en die vrouw die mij toen aangevallen hebben.

Lynn

Dus het is heel diepgeworteld, dat idee van: mensen die niet werken, die profiteren.

André

Terwijl ik voor mezelf iets heb van: ik zit in de Vierdewereldbeweging, ik zit in Bindkracht, ik heb in de gemeente waar ik woon rond kinderarmoede bezig geweest. Dus ik heb enorm veel gedaan, want vaak had ik zo het gevoel: ik werk nu veel harder dan dat ik ooit voor een baas gewerkt heb.

Dus ik was altijd bezig rond: hoe veranderen wij die samenleving? Hoe maken wij het voor een ander gemakkelijker? Dat die samenleving er ook is voor hen.

Leila

Als mensen willen werk zoeken, is het echt moeilijk. In 2021 begon ik werk te zoeken. En het was echt moeilijk voor mij, omdat ik geen ervaring had met werken in België. Mijn cv was sterk met ervaring van in mijn land, maar toch moest ik veel moeite doen.

Ik kreeg hulp van SAAMO, omdat ik vrijwilliger was bij SAAMO. Ik nam met een groep deel aan 'Bruggen naar werk'. En ik heb ook met mensen gepraat over hoe ik werk kon vinden.

Ik denk dat veel mensen willen werken, maar ze kunnen geen werk vinden. Dat is belangrijk. Het is echt moeilijk, omdat de werkgevers willen ervaring hebben.

En ook leeftijd speelt een rol. Mijn leeftijd was twee jaar geleden 55. En op mijn leeftijd werk vinden, was echt moeilijk.

Maar ik heb geluk gehad. Ik heb werk gevonden bij Colruyt, omdat leeftijd niet belangrijk is voor hen. En tot nu ben ik daar nu bezig.

Chris

Werkgevers maken in hun hoofd een soort van wachtrij, van mensen die bij hen zouden kunnen komen werken. Dat is dus een fictieve rij van mensen die werk zoeken. En de mensen die wij tegenkomen in onze projecten en in onze buurtwerken zijn mensen die achteraan in die rij staan.

En dat komt omdat werkgevers die rij zo maken, vanuit het idee: welke potentiële werknemer zal het meest productief zijn, met de minste kosten voor mij, de minste opleidings- of trainingskosten voor mij. En het hebben van een diploma of van een opleiding is daarbij een heel grote indicator voor werkgevers. Dus werkgevers kijken naar: er staat iemand voor mij, die komt solliciteren, en die het juiste diploma, spreekt goed Nederlands, is nog jong, is wit, enzovoort. En die staat vooraan in de rij.

En zo wordt een fictieve rij gemaakt in het hoofd van die werkgevers. Wat maakt dat mensen die bij ons terecht komen en werkzoekend zijn, achteraan in de rij terecht komen.

André

Ik kan daarin komen. Ik heb dat ook voor gehad. Ik heb een jaar gewerkt via het interim-bureau bij een werkgever. En ik heb mijn werk daar goed gedaan.

Op een gegeven moment zouden ze daar vijf mensen aanpakken van diegenen die daar als interimmer werkten. En de personeelschef komt naar mij en zegt: 'Welk diploma heb jij?'

Ik zeg: 'Ik heb een A4-diploma houtbewerking'.

En ik mocht niet beginnen. De mensen die daar werkten met een A2- en een A3-diploma elektronica of mechanica hebben ze aangepakt.

En die hebben dat werk ook aangepakt. Maar die zeiden dan tegen mij: 'Maar binnen een half jaar ben ik hier weg, want ik blijf hier niet aan de band staan of ik blijf dat niet doen'.

Lynn

Dus als ik het goed begrijp: ze wilden jou graag die vaste job aanbieden, omdat ze tevreden waren van jouw werk. Maar omdat je niet het juiste papierke had, heb je de job niet gekregen.

André

Ja, op dat moment heb ik die niet gekregen. En nochtans: ik heb daar een jaar gewerkt, langs het interim-bureau. En dat was wel pijnlijk toen.

Lynn

Ja, dat zal wel.

André

Want ook de collega's waar ik mee werkte, die in het bedrijf werkten, die waren er ook op uit om met mij samen te blijven werken. Want onderling was daar een goeie sfeer met de collega's.

Lynn

Leila, heb je dan contact gehad met organisaties zoals VDAB enz.?

Leila

Ja, vroeger had ik contact met VDAB, omdat ik een opleiding wilde volgen. Maar ik moest mijn niveau van het Nederlands naar boven brengen. Eerst wilde ik in een rusthuis werken, als verzorgende ofzo. Maar ik wist niet dat ik daarvoor mijn niveau Nederlands naar boven moest brengen tot 2.1. Ik wist dat niet.

Ik probeerde met het project van SAAMO een opleiding te volgen. Maar het was corona. En dan kon ik niets doen. Ik volgde mijn Nederlands online. Maar het was helemaal niet leuk, omdat ik met corona thuis moest blijven. Niks contact met anderen ofzo.

Maar ik heb mij ook inschreven bij VDAB. En ze hebben ook vacatures voor werk gestuurd voor mij. Maar die vacatures waren niet voor mij.

Lynn

Dus die vacatures waren niet op maat?

Leila

Nee, nee.

Lynn

Kan je een voorbeeld geven? Wat voor vacatures je kreeg?

Leila

Bijvoorbeeld verantwoordelijke voor een winkel. Mijn Nederlands was niet goed. Ik volgde 2.1. En die vacature was niet voor mensen zoals ik, maar voor mensen die heel goed Nederlands kunnen praten. En heel goed papieren kunnen lezen. En alles begrijpen. Het was niks voor mij.

Dit was een voorbeeld.

Ik denk wel dat VDAB jobs zoekt voor mensen. Maar ze sturen die vacatures naar iedereen. En soms past het bij iemand, maar niet bij anderen. Dat begrijp ik niet. Omdat: ik heb geen diploma. En ik moest gewoon zoeken. Ik heb wel werkervaring in mijn land. Maar het was moeilijk voor mij om via de VDAB werk te vinden.

Ik ben zelf op zoek gegaan naar werk. Ik heb twee weken of een maand werk gezocht. En ik heb geluk gehad. Want ik kon beginnen via interim. Bijna vijf maanden heb ik gewerkt via interim. Daarna kreeg ik een vast contract. Dat was voor mij echt belangrijk.

Chris

Ik wil even inpikken, Leila, op het feit dat jij vertelt dat de VDAB niet altijd op maat jobs aanbiedt. Bij u was het eigenlijk een te hoge job naar uw gevoel. Waarvan jij zei: 'Dat kan ik niet'.

Wij horen het ook vaak andersom. Mensen krijgen soms altijd opnieuw alleen maar dezelfde jobs aangeboden, waarvan zij aangegeven hebben: 'Eigenlijk wil ik dat niet'.

Er heeft ooit een man in een van onze projecten gezegd: 'Het lijkt alsof er in België maar twee jobs zijn. Afwasser of poetshulp. Dat kan toch niet, dat er in België maar twee soorten jobs zijn'.

Want hij kreeg nooit iets anders aangeboden. Terwijl hij dat eigenlijk niet wilde. Dus het werken op maat van wat mensen inderdaad nodig hebben, is echt wel een knelpuntje. Dat werkt niet goed, denk ik.

Leila

Toen ik werk zocht, ben ik naar een poetsbureau geweest. Maar ze hebben ook gevraagd aan mij: 'Heb je ervaring hier'?

Ik heb gezegd: 'Nee'. Maar iedereen kan poetsen. En goed poetsen. En zonder ervaring kan ik dus niet in een poetsbureau werken?

Voor mij was het heel anders. Ze hebben gezegd tegen mij: 'Voor alle dingen geldt: heb je ervaring?' 'Nee. Ik heb geen ervaring'. Hoe kan ik ervaring opdoen?

Dat geldt ook voor andere mensen, anderstaligen zoals ik. Ze hebben het moeilijk om iets te vinden. Ze moeten het niveau van hun Nederlands naar boven brengen. Want als je goed Nederlands kan praten, dan heb je meer kans hebben om iets te vinden. Dat is belangrijk.

Lynn

Ja. Dus taal is een barrière. André, welke drempels heb jij ervaren?

André

Dat mijn diploma te laag was. En de laatste jaren: dat ik met mijn rug sukkel.

Lynn

Ja, gezondheidsproblemen.

André

Maar wat ik nog rond mijn diploma wil zeggen is: er wordt vandaag heel wat gesproken over dat het onderwijs achteruit aan het gaan is en zo.

Ik ben in een tijd opgegroeid dat ge nog slaag kreeg in school van de meester. Maar ik heb te veel slaag gekregen. Ik zat in een voorziening. En wij gingen vanuit die voorziening naar de gemeenteschool.

Lynn

Een voorziening voor?

André

Van bijzondere jeugdzorg. Ja. En wij gingen naar de gemeentelijke school. En in mijn klas was ik de enige vanuit de voorziening. En er werd altijd gepikt in de klas. Die meester van het eerste studiejaar haalde mij altijd naar voren. En die zei altijd: 'Heb jij gepikt'? En ik zei altijd:

'Nee'. En ik kreeg slaag totdat ik zei: 'Ik heb het wel gedaan'. En dan werd ik in een hoek gezet. Of moest ik terug op mijn bank gaan zitten. Maar dan is leren daar niet meer bij. Die heeft heel veel kansen van mij afgepakt.

Chris

Mag ik hierop inpikken? Jij hebt aan mij vroeger al eens verteld dat jij heel erg het gevoel had door in een instelling voor bijzondere jeugdzorg op te groeien, bekeken werd als iemand die tot een groep behoorde. De groep van kinderen die geplaatst zijn, die uit huis geplaatst zijn. Dat is een andere groep dan kinderen die bij hun eigen ouders kunnen wonen. En je hebt gezegd: 'Ik heb daar eigenlijk heel veel last van gehad in mijn leven'.

Van het gevoel: ik ben geen individu. Ik besta eigenlijk niet als individu. Ik ben een deel van een groep.

En ik moest daarbij denken aan -we hebben het er toen ook over gehad- dat ook mensen die werkzoekend zijn zo bekeken worden. Dat is een groep van mensen, alsof dat allemaal dezelfde zijn, met allemaal dezelfde kenmerken.

Terwijl het allemaal aparte individuen zijn. Het is Leyla, het is André, het is Mohamed, het is Pjotr, het is weet ik veel wie ik. Je kan duizenden namen opnoemen. Van allemaal aparte mensen. En niet van een groep.

En jij gaf toen mooi die link: als ge als groep bekeken wordt, dan bestaat ge eigenlijk niet.

André

Ik heb daar inderdaad heel hard onder geleden, onbewust, want dat is iets dat ook organisch gegroeid is. Wat mijn probleem was, dat is dat een voorziening, een school, een home voor bejaarden, een leger, enzovoort: dat zijn allemaal samenlevingen binnen de samenleving.

De manier waarop die grote samenleving, die brede samenleving, kijkt naar die kleine samenlevingen binnen die samenleving, maakt wie ik ben.

Als er iets gebeurde, was ik altijd iemand van jeugdhulp. Ik was altijd iemand van die groep. Op school ook. Als iemand van ons iets mispeuterde, was het niet hij, maar de groep. We waren dan in de jeugdbeweging. Het was altijd jeugdhulp. Het was altijd onze groep.

Wanneer is dat bewustzijn gekomen dat ik eruit wou en dat ik een individu wou zijn?

Dat was op het moment dat wij verhuisden en wij in een straat terechtkwamen waarvan gezegd werd dat er een kasteel gestaan had.

De papa van mijn scoutsleider toen op dat moment was voorzitter van de heemkring. Hij zei: 'je moet eens met mijn papa gaan praten'.

Dus ik ben met die papa gaan praten en gaan zeggen: 'Ze zeggen dat er bij mij in de straat een kasteel gestaan heeft. Ik ben daar wel benieuwd naar. Hij zie: 'Nee, nee, geen kasteel'. Er moet een stenen hoeve gestaan hebben, terwijl alle omringende hoeves nog in leem en in hout waren.

Maar hij zei: 'In dat bos heeft een kluizenaar gewoond. Wil je voor mij niet naar de kluis gaan zoeken'? Ik kreeg zo'n grondboor mee. En ik heb twee jaar in dat bos de grond aan het analyseren geweest om te zien of er geen verandering was in de grondsamenstelling waardoor ik die plek zou hebben gevonden waar de kluis gestaan heeft.

Doordat ik in die heemkring zat, kwam ik ook in de volksdansgroep terecht. En er was niemand van jeugdhulp die in die volksdansgroep zat.

Door die volksdansgroep ben ik gaan spinnen, wol leren spinnen. Door wol te spinnen ben ik gaan leren weven.

Dus ik zat op een gegeven moment inderdaad met een hele hoop mensen die mij niet meer zagen als iemand die in jeugdhulp zat, maar iemand die daar kwam samen met hen, samen aan een spinnewiel zitten, samen een spoel door draden halen. Weet je, dat was helemaal anders.

Chris

Ik vind het een heel mooi verhaal, André. En het geeft ook mooi aan hoe -zo noemen we dat dan- het hebben van een netwerk zorgt dat je ergens geraakt waar je wilt geraken.

Ook bij het zoeken van werk speelt uw netwerk, uw vrienden, uw kennissen, uw familie, uw burens, uw weet ik veel wie, een ontzettend grote rol.

Nu, er wordt, vind ik, in de trajectbegeleidingen van VDAB of OCMW of andere organisaties nog altijd heel weinig rekening mee gehouden met dat netwerk. Ik geloof dat 80% van de mensen die werk vinden, vinden werk via hun netwerk. Nu, als je in armoede opgroeit, zoals jij vertelt, of geplaagd bent geweest, of als je van een ander land komt en hier nog geen netwerk hebt, is het ontzettend moeilijk, dan hoort je niet bij die 80%. Dan moet je op een andere manier werk zoeken.

Bovendien ben je kwetsbaar in je leven door allerlei factoren, waardoor het vinden van werk nog moeilijker wordt. Dus ik heb soms het gevoel dat mensen die in een kwetsbare positie zitten, veel harder moeten werken om werk te vinden of om hun leven te organiseren, tout court, dan mensen die niet kwetsbaar zijn.

Maar daar wordt allemaal veel te weinig rekening mee gehouden.

Leila

Toen ik wilde werk zoeken, was mijn situatie anders dan nu. Op dat moment was ik gescheiden. Ik had geen dak. Ik had geen werk. Ik had... En mijn verblijfskaart ook was heel moeilijk. En ik moest vechten, ook met politici, om hier te kunnen blijven.

Voor mij was het echt een moeilijke situatie.

Op een moment moet je alles hebben. Ik kon niet buiten blijven. En voor politici was het heel belangrijk om alles te hebben. Ik moest een dak hebben, een adres. En werk, vast werk.

Daarom moest ik heel snel werk vinden. Maar ik kreeg geen hulp van de overheid.

Ik wilde niet dat de overheid mij geld zou geven van OCMW of zo. Nee, dat wilde ik niet. Omdat ik kon werken, op dat moment. Ook nu.

Ik wilde gewoon steun van de overheid of politici. Gewoon steun. Maar ik kreeg geen steun. Ik kreeg van andere mensen hulp om een dak te vinden, bij iemand Belgisch, een paar maanden. En voor werk heb ik van SAAMO hulp gekregen.

En ook van mezelf. Ik heb veel moeite moeten doen om werk te vinden. Ik was van 's morgens tot 's avonds buiten. En maar zoeken, zoeken, zoeken. Maar ik kreeg geen hulp van andere dingen. Gewoon van SAAMO, Groep Intro en mijn coach.

Ik heb zelf werk gevonden via interim.

En ik denk dat mensen zoals ik die anderstalig zijn en een moeilijk leven hebben een beetje steun zouden moeten krijgen van de overheid. Ik bedoel niet geld. Nee. Misschien tijdelijk een plaats om een adres te hebben. En iets om makkelijker werk te vinden. Dat is belangrijk voor mij. En nu heb ik het gelukkig.

Chris

Ik vind het opnieuw een mooi voorbeeld van iemand die wil werken maar er niet in slaagt om werk te vinden. Dus ik snap nog altijd niet goed waar het beeld de laatste jaren zo sterk vandaan komt dat mensen die geen werk hebben niet willen werken. Wij komen alleen maar mensen tegen die echt willen werken.

Jij hebt nu werk gevonden. Heel goed. Maar er zijn nog zoveel mensen die nog geen werk hebben gevonden, die even hard aan het zoeken zijn maar er niet in lukken. En het beeld dat men dan ophangt van: dat zijn luiertjes, profiteurs. Ze krijgen toch een uitkering. Dus dan moeten ze er maar iets voor terug doen. Enzovoort.

Dat is toch een hele rare redenering, vind ik zelf. Die politici komen die mensen niet tegen, denk ik.

Lynn

Maar ik denk dat het een algemene evolutie is in heel veel delen van onze samenleving, dat de voorwaardelijkheid gewoon altijd maar groeit.

Dus die basisrechten: we zijn dat precies een beetje vergeten. Het is niet meer een mensenrechten verhaal maar een soort gunstenverhaal. Je moet eerst heel veel geven en dan krijg je wel eens iets terug.

Het is heel gek. En je ziet het denk ik ook aan beleidspraat, politici die altijd maar zeggen: 'Pas op! Onze sociale zekerheid gaat onbetaalbaar worden als niet iedereen aan het werk is. En dus die focus ligt ongelooflijk hard op werkzaamheidsgraad.

En ja, er zijn nu meer langdurig zieken dan werklozen. Dus nu moeten we die zieken activeren. Ik vind dat persoonlijk ook zo'n lelijk woord, omdat dat zou impliceren dat je geen actief deel van de samenleving bent als je niet die flinke werkmier bent.

Wat is er dan anders nu bijvoorbeeld op De Werkplek?

André

Er zijn veel mensen die die lange afstand hebben tot die arbeidsmarkt. En we moeten zo laagdrempelig mogelijk die Werkplek organiseren, zodat wij ook, als er mensen bij ons komen, met hen zoeken 'Wat kunnen wij voor elkaar betekenen? Vanuit jouw mogelijkheden, wat kan jij voor ons betekenen? En wat kunnen wij voor jou betekenen'?

Wat De Werkplek ook aanbiedt, is een sterker sociaal netwerk.

Want zij zeiden het al, het netwerk is hier al een paar keer gevallen: vaak zitten mensen in een zwak netwerk, waardoor zij ook niet verder geraken. Want het zijn allemaal mensen met kwetsbaarheden.

En vaak ook met een sociale handicap. Allez, het is misschien een verkeerd woord, sociale handicap. Maar met een beperking.

Wat ik vertel rond mijn school, dat is een kwetsuur op mijn levensdomeinen. En dat levensdomein onderwijs, dat trekt ook aan de andere dingen. Dat trekt zowel aan gezondheid, als aan huisvesting. Dus we moeten zien dat het welzijn van mensen versterkt wordt. Het welzijn is heel belangrijk in het vinden van werk. En in het deelnemen aan die samenleving.

Want vaak worden mensen ook geïsoleerd door het feit dat zij geen deel meer nemen. Omdat je uitgesloten wordt van cultuur. Uitgesloten wordt van tewerkstelling. Uitgesloten wordt van een hele hoop deelname.

Lynn

Het is een kettingreactie.

Chris

Dat is ook iets wat heel veel mensen vertellen over het niet hebben van werk. Omdat het hier nu gaat over werk hebben of geen werk hebben. Het niet hebben van werk geeft een ontzettend gevoel van isolement. 'Ik hoor er eigenlijk niet bij. Ik ben overbodig. Ik tel niet mee'. En dat is toch wel een heel zwaar gevoel waar mensen mee rondlopen die willen werken, maar geen werk vinden.

En daardoor, door mensen die wel werk hebben, bekeken worden als nutteloos, overbodig, lui, enzovoort.

Lynn

Ja Leila, nu jij wel werkt: ervaar jij ook dat sociale netwerk? Die collega's, zijn die belangrijk?

Leila

Jawel. Werk is heel belangrijk, omdat je op die manier steun kan krijgen van jouw collega's. En ik moet zeggen dat we op ons werk gelukkig veel steun krijgen van alle collega's. Als er bij mij iets voorkomt, zijn mijn collega's er. Ik krijg hulp. En nu heb ik geleerd dat ze dat ook voor nieuwe collega's doen. En ik ben heel blij.

Ook onze werkgevers denken aan ons. Als we problemen hebben, mentale problemen of andere, dan praten ze met ons. Dat is belangrijk. Ik weet niet of dat op ander werk ook zo is. Het is mijn eerste werk in België, bijna twee jaar nu.

En ik denk dat Colruyt een heel goede werkgever is, omdat ze aan ons denken. Ons werk is echt zwaar, dat moet ik zeggen. Maar ze denken aan ons. Ze praten met ons. Bijvoorbeeld onze chef heeft toen we begonnen met elke persoon apart gepraat: 'Hoe is jouw leven'? Dat is belangrijk.

En de mensen, de sfeer is echt belangrijk. En we hebben een goede sfeer.

Chris

Dat is een goed voorbeeld van hoe een werkgever ervoor kan zorgen dat mensen die niet het doorsnee-profiel hebben zich toch goed voelen op hun werk. En als een werknemer zich goed voelt, presteert hij of zij ook goed.

Dus dat is heel belangrijk, denk ik.

André

Ik kan daar ook weer bij aansluiten. Ik werkte in een schrijnwerkerij. En vaak deed ik de opkuis daar. En op een keer was ik aan het borstelen.

En ik zat zo terug met mijn gedachten aan dat eerste studiejaar. En ik dacht: 'Godverdomme, ik loop hier achter een borstel door de schuld van de meester van het eerste studiejaar'. En ik zei tegen een collega: 'Nu loop ik hier achter een borstel door de schuld van de meester van het eerste studiejaar'. En die zei tegen mij: 'Zeg André, maar wil onze baas u wel betalen daarvoor?'

Ik zei: 'Ja, die betaalt mij daarvoor'. En toen viel mijn frank. En het absurde is: ik ben beter gaan kuisen, weet je. Ik kuisde al wel goed. Daar ging het niet om. Maar ik denk dat ik toen nog wel meer latjes verzet heb. En inderdaad nog wel een keer een spinnennest meer opgekuist heb, als dat ik anders zou gedaan hebben.

Lynn

En waarom? Waarom was dat?

André

Ja, omdat hij toen zei: 'Je wordt er toch voor betaald'. Weet je? Het probleem was wel: ik loop hier achter die borstel, doordat ik veel onrecht heb ervaren in dat eerste studiejaar. Maar niet tegenstaande dat dat onrecht daar was -ik word er even emotioneel van-, niet tegenstaande dat dat onrecht daar was, krijg ik wel de kans om te werken.

Lynn

Denk je dat die rugzak die veel mensen meedragen te weinig wordt gezien?

Chris

Ik denk dat er hier en daar wel bij sommige organisaties die zich daar meer in specialiseren, aandacht voor is. Maar algemeen horen wij mensen vertellen over hun trajectbegeleiding bij VDAB, bij OCMW, dat het te snel moet gaan. Dat het te veel gericht is op feitelijke informatie: 'Wat heb je gedaan en wat is de volgende stap'? En vooral altijd: 'Wat is de volgende stap'? En die volgende stap moet snel genomen worden.

Mensen krijgen eigenlijk te weinig tijd om hun leven, zoals Leila juist wat vertelde, op orde te krijgen, of dingen geregeld te krijgen. En dat vraagt soms tijd, feitelijk, maar soms ook emotioneel.

Ik heb het gevoel dat daar te weinig tijd voor is.

Ik weet ook van heel veel mensen die bij VDAB en OCMW werken dat hun werkdruk enorm groot is. Er is eigenlijk te weinig tijd voorzien om op een tragere manier, met sommige mensen, want dat is niet voor iedereen nodig, maar bij een aantal mensen is er meer tijd nodig. Gewoon tijd. Punt. En tijd kost geld.

En die middelen worden niet vrijgemaakt, die worden niet voorzien. Dus het is niet zo dat alle VDAB en OCMW-medewerkers geen aandacht hebben voor dat welzijn. Maar soms lukt het gewoon niet omdat er te weinig tijd is.

En het mag ook niet zo zijn dat je geluk kunt hebben met een goede trekbegeleiding, en pech met iemand die meer focust op: 'Het moet hier vooruitgaan en komaan, pak aan wat ik u aanbied. En je moet er niet over nadenken. En je mag niet kiezen'.

Terwijl ik denk: iedereen wil toch graag werk doen dat hij of zij graag doet. Waar je voor kiest. Waar je je goed bij voelt. Waar je het gevoel hebt dat je dat kunt. Waarin je kunt groeien, kunt bijleren, weet ik veel. Jezelf kunt realiseren.

En het lijkt alsof mensen die aan de onderkant van de arbeidsmarkt zitten die keuze niet hebben.

Lynn

Deze reeks draait om duurzaam werken. Misschien kan je daar nog iets over vertellen?

Chris

Wij vinden duurzaam werk, werk waar mensen voldoende voor verlonnd worden. Waar zij kunnen werken in het volume dat ze zelf kiezen: deeltijds, voltijds, op maat. Jobs waar mensen voldoende sociale zekerheid mee opbouwen. Jobs waarbij mensen het gevoel hebben dat ze erin kunnen groeien. Dat ze inspraak hebben op het werk. Dat ze op een gelijk niveau met hun werkgever kunnen praten. Dat ze zich gesteund voelen. Eigenlijk een beetje wat Leila vertelt, wat ze zo goed vindt op haar werk. Dat is eigenlijk duurzaam werk.

Misschien moet ik even vertellen, heel kort, want dat komt in de andere afleveringen meer aan bod, wat we precies dan doen in die projecten bij ons? We laten ons eigenlijk inspireren door een voorbeeld uit Frankrijk. Dat heet in het Frans 'Territoires zéro chômeur de longue

durée'. We hebben dat vertaald in het Nederlands naar 'Buurten zonder langdurige werkloosheid'. En de uitgangspunten in dat Franse model zijn eigenlijk heel simpel.

Iedereen heeft talent en iedereen is inzetbaar. Er zijn jobs genoeg voor iedereen. En er zijn ook financiële middelen. Alleen moet de politiek de keuze maken om die middelen dan op die manier in te zetten.

Dat zijn eigenlijk de uitgangspunten. Die uitgangspunten nemen wij in onze jobcreatie op wijkniveau, zoals wij het dan noemen, helemaal over. We staan er volledig achter. Dat is wat we willen realiseren.

Lynn

Ja, want dit model waar jullie mee aan de slag zijn, wordt ook vanuit onderzoek gezien als een waardevol puzzelstuk eigenlijk.

Er is wel sprake dat het gewoon een hele goede aanvulling is op bestaande sociale economie of een goede veilige basis voor mensen die nu niet op de reguliere arbeidsmarkt hun plekje vinden eigenlijk.

Dus die politieke moed: we hopen dat we op het einde van deze reeks daar misschien wat steun in gevonden hebben.

Chris

Misschien moeten we nog een beetje vertellen hoe we deze podcastreeks opgebouwd hebben en wie we uitgenodigd hebben om deel te nemen?

Lynn

Ja, dat is ook nog interessant.

Chris

De hoofdrolspelers in de podcastreeks zijn de André's en de Leila's van onze projecten die werkzoekend zijn of al werk gevonden hebben.

We zetten die aan tafel samen met de opbouwwerker van het project waar zij of hij actief is. En we nodigen daar telkens iemand uit van de Commissie Werk van het Vlaams parlement. Dus dat is één vorm van aflevering: een trio gesprek eigenlijk met een deelnemer, een opbouwwerker en een politieker.

Dan hebben we nog een andere reeks afleveringen waarbij we eigenlijk experts uitnodigen. Experts op vlak van armoede en arbeidsmarkt, vanuit de onderzoekswereld, vanuit de vakbonden, en vanuit werkgevers uit reguliere en sociale economie.

Dat is eigenlijk hoe de podcast opgebouwd is.

Lynn

Klopt.

Chris

Met misschien nog een aantal surplusjes?

Lynn

Ja, inderdaad. We hebben ook de Minister van werk zelf die participeert. Dus dat is zeker interessant om die ook eens bloot te stellen aan die ervaringsverhalen, denk ik.

En we gaan inderdaad nog één soort bonus aflevering maken. Met Ides Nicaise die die 'Buurten zonder langdurige werkloosheid' uitvoerig onderzocht heeft. En dan kunnen we wat meer in de diepte van dat model duiken en ook in de noden die er nog zijn om in samenwerking met politiek dat echt te gaan realiseren. Om te gaan kijken wat dat kan betekenen voor ons.

Chris

Ja, ik zou algemeen willen vragen aan iedereen, ook aan politici, om het beeld dat men heeft over mensen die werkzoekend zijn te veranderen. Ik heb het gevoel: als mensen niet willen werken, is dat een keuze. En zo zijn er, maar dat is maar een klein percentage, denk ik. Niet willen werken, is een keuze. Maar niet kunnen werken, is uitsluiting. En daar moeten wij toch tegen strijden.

En heel specifiek zou ik willen vragen om experimenteerruimte te voorzien voor projecten zoals dat van ons, maar ook andere, om ruimte te maken om daarop te kunnen zoeken. Want het is niet makkelijk. Maar om te zoeken hoe we ervoor kunnen zorgen dat iedereen in deze samenleving die wil werken, kan werken.

Lynn

Dat is een mooie om op te eindigen, denk ik. Dank jullie wel voor dit fijne gesprek.

André en Leila

Dank u wel.

Bedankt voor je betrokkenheid. Deze podcast werd gemaakt door Sam, Steunpunt Mens en Samenleving en SAAMO voor het Sterkwerk-project. De muziek danken we aan de mensen van 2060jam. De montage werd gedaan door Motcha. Extra duiding vind je in de tekst bij elke aflevering.